

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

10^{ΟΣ} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ
ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΜΙΜΗ ΣΟΥΛΙΩΤΗ, 2021-2022

«ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΣΙΑΡΔΗΣ (1941-2021)»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΠΑΣΙΑΡΔΗ

ΜΕΡΟΣ Α

Α΄: ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΠΑΣΙΑΡΔΗ ΣΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Α΄1. ΓΥΜΝΑΣΙΟ

- *Ο λόγος ανάγκη της ψυχής, Γ΄ Γυμνασίου*
Θεματική ενότητα: Οικουμενικές αξίες και Λογοτεχνία
 - «Ωδή στον Ερνέστο Γκουεβέρα» (σ. 76)

Α΄2. ΛΥΚΕΙΟ

- *Κείμενα Κυπριακής Ανθολογίας, Τόμος Β΄*
 - «Το παιδί που σκότωσαν» (σ. 288)
 - «Ωδή στον Ερνέστο Γκουεβέρα» (σ. 289)
 - «Λευκωσία, βράδι 15.7.74» (σ. 290)
 - «Είμαστε Έλληνες» (σ. 291)
 - «Εσύ δεν λες τίποτα» (σσ. 292-293)
 - «Φέρτε μου το παλιό δκιολίν» (σ. 294)

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΠΑΣΙΑΡΔΗ

ΤΖΥΠΡΙΑΝΟΣ

Είδ' όρομαν την συκαμμιάν τζαμαί πον το Σαράγιο
τζι έναν που φέρνασιν καρτζήν, στητόν τζι όπως τον άγιο·

εφόρεν ράσα τζαι στο δειν τζαι στο ραφτόν του στόμα
σαν να φανέρωνεν πολλά μα 'κρυβκεν τζι άλλα 'κόμα.

Τζείνοι που τον εφέρνασιν εφαινούνταν χαμένοι
σαν τους σβηστούς τζαι πόμακρους σα να 'ταν πεθαμμένοι.
Αφήκαν τον τζι εκάμαν τζει δίχως να πεις πως φέβκουν
τζαι λάχει να τους γρειαστούν, λάχει να τους γυρεύκουν.

Τζαμαί που τον αφήκασιν τζείνος είδε γυρόν του
εδίκλησεν ποτζεί ποδά τζι έκαμεν τον σταυρόν του·
τζαι σαν να συλλοίστηκεν, πως οι τζαιροί τζι αν πάσι
κανένας εν εβρέθηκεν 'κομα να μας ποσπάσει.
[...]

Εφέραν τη συρτοθηλιάν, τζι είδα τον που εστάθη
- με πώς ετυραννίστηκε με πώς ότ' εποστάθη -,
εβλόησεν το το ὄσσοινίν τζι είπεν τους, - εν να μείνει
μ' όσα τραβά τζι ετράβησεν π' αρκής η ρωμιοσύνη.

Τζαμαί ούλλα σταματήσασιν. Τζι ο νήλιος εις την δύση
επάλεβκεν να κρατηθεί, εν έθελεν να σβήσει.
Τζι όπως τον εκρεμμάζασιν, πάλε μέσα στο δειν του
εσμίξαν όσα πίστεψεν τζι έδωσεν στη ζωήν του.

Πόσοι καμοί τζαι στεναμοί τζαι πόσος τόσος πόνος
πας σ' τουν' τον τόπο τον καλό που μοιάζ' η μέρα γρόνος
γιατ' εν εχόρτασεν χαρά εν' πάντα λυπημένος
τζαι ποταμός τα δάρκα του συγνά κατεβασμένος.

Πό' φευκα είδα τζι έναν 'νιν χαμαί στην γη μπημένο
ήταν βαθκιά, βυζακωτά στο χώμα σφηνωμένο·
τζι εφάνημ μο' ὄεν μήνυμα κρυφό για να το πέψει,
πως η σκλαβκιά εν να χαθεί τζι η λευτεργιά 'ννα φέξει!

Τζαι πάλε τον Τζυπριανό είδα τον που επέρνα
ήταν ψηλά στον ουρανό, τωρά εν τον εφέρναν·
εκράεν το πικρό ὄσσοινίν που 'βαλαν στον λαιμόν του
τζι είσεν πουλλιιά που δίπλα του τζι άλλα που πανωθκιόν του.

Εκδόσεις Αιγαίον, Λευκωσία, 2015, σσ. 9, 22-23.

ΤΖΥΡΚΑ

Μες στους αθθούς ολογρονίς
εν η Τζυρκά γιεμάτη,
θύβκει τζι ο Πενταδάκτυλος
που πάνω τζαι φιλά τη.

Ο δρόμος της ποίησης Α', Κύπρος 1999, σ. 33.

ΔΙΣΤΙΧΟ

Βρήκα το σύνορο της γης που μένω πάντα μόνος:
κει που τελειώνει μια χαρά κι αρχίζει ένας πόνος.

Ό.π., σ. 89.

Η ΠΟΙΗΣΗ

Η ποίηση είναι σαν το πρωί της άλλης
μέρας – πάντα ένα κύκλο πιο μπροστά
απ' τον κόσμο, σαν το πρωί της άλλης
μέρας, όπου μες σε παρθένους κελαηδισμούς
μαστορεύεται ο ήλιος του μέλλοντος.

Ό.π., σ. 95.

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ Θ. ΠΙΕΡΙΔΗ

Πώς ήρθες και πώς έφυγες! Θεοδόση ήσουν πάντα
μες στου χωριού μας τα στενά σεργιάνιζες συχνά
τα βράδια αργά κοιτάζοντας πέρα απ' τον ελαιώνα
ίσαμε κει που φώτιζε το φεγγαράκι αγνά.

Ήταν ανήφορο η ζωή κι ήταν σκληρή η μοίρα
το μονοπάτι χάνονταν σε χάος σκοτεινό
μα εσύ στητός το διάβαινες κρατώντας δίκαιη λύρα
- το μονοπάτι χρύσωνες μ' αυριανό σκοπό.

Τα χρόνια πώς περάσανε! Θεοδόση ήτανε λίγα
ήτανε λίγος ο καιρός που στάθηκες στη γη
μα το σεργιάνι ήταν μακρύ ήταν πλατιά η γύρα
- στο πλάι σου η συντρόφισσα ορθή κι αυτή, στητή.

Ήταν τα χρόνια λιγοστά μα ο χρόνος είναι μέγας
και μες στου χρόνου τα φτερά σα μες στην αρμονία
θα μένουν τα τραγούδια σου, τρεχάμενα νερά
μέσα στο φως να σμίγουνε, - πολύβουη συμφωνία.

Πώς ήρθες και πώς έφυγες! Θεοδόση ήσουν πάντα
μες στου χωριού μας τα στενά σεργιάνιζες συχνά
τα βράδια αργά κοιτάζοντας πέρα απ' τον ελαιώνα
ίσα με κει που φώτιζε το φεγγαράκι αγνά.

Ό.π., σσ. 185-186.

ΕΠΤΑ ΣΟΝΕΤΑ, IV

Τα χρόνια που περάσανε ξαναπερνούν και πάλι
μπροστά μας όλο βάσανο, έξω απ' τη λησμονιά,
τα όνειρά μας χώρεσαν σ' ένα κλειστό κοράλλι-
μονάχα αυτά ξεχάστηκαν σ' έρημη ακρογιαλιά

εκεί που κάποιο πρωινό π' άνοιγε ο ήλιος δρόμο
μαζί κοιτάξαμε βαθειά σα μέσα σε πηγή
κι αγκαλιασμένοι τρυφερά, ζεστά, ώμο τον ώμο
κάναμε δυο και τρεις φορές το γύρο, όλη τη γη.

Τώρα τα βάθη αλλοιώτεψαν έχουνε γίνει τοίχος
ένα τετράγωνο κλειστό, έν' άδειο μυστικό
που να του δώσει νόημα βάλθηκε κάποιος στίχος

μα μια φωνήν ολόκληρη δε μπόρεσα να βρω
να σε παινέψω αθάνατο κι αθώο περιστέρι· -

να 'σουν εσύ το μυστικό που χάθηκε, ποιος ξέρει!

Ο δρόμος της ποίησης Δ', Κύπρος, 2008, σ. 194.

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Άλλοι λαλούσιν το κλειδίν, εμείς το αννοιχτάρι
ο κόσμος τούτος τούν' της γης παίρνει π' αλλού την χάρη·
κρατεί που ρίζαν πον' παλιά – αιώνες των αιώνω
τζ'αι το ψουμίν του για θεόν το δίτζιον έσει μόνο.

Τα τετράστιχα, εκδόσεις Αιγαίον, Λευκωσία 2017, σ. 13.

Ανέφανες τζ'ι ήταν πουλλιά γυρόν σου που πετούσαν
τζ'αι σαν να πέφταν πάνω σου τζ'αι κάτι σου λαλούσαν·
έναν, μμιαν ώραν πο' 'σσυψες έμπην μες στον οσσίον σου
τζ'αι μέτρησεν πόσον κρατεί μέσα στο φως, το φως σου.

Ό.π., σ. 28.

Πας στο μισόν του ουρανού εφάνην η οσσίά σου
τζ'ι ήσουν μες στο περβόλιν σου κοντά στην οξιτιά σου
τζ'ι ετσάππιζες τζ'ιαμαί γυρόν· μα το κορμίν σου εγίνη
φιγούρα πο' 'βκαινεν ψηλά αθάνατη να μείνει.

Ό.π., σ. 32

Ήταν αθθοί της λεμονιάς μπλεμένοι στα μαλλιά σου
τζ'αι δκυο πουλλιά που κάθουνταν μες στην αυλήν κοντά σου·
μα σκέφτεσουν άλλους τζ'αιρούς, πριχού σε ξιριζώσου
που 'σουν δεκάμισι γρονών τζ'ι επέτας στο χωρκό σου.

Ό.π., σ. 55.

Την πόρταν τούτην π' άνοιξες πριχού να την βλώσεις
σκέφτου τζαι τα παράπισω, τζείνα πο 'σείς να δώσεις·
σκέφτου τζαι τζείνον το δεντρόν, τζαι τζείν' τα τόσα φκιόρα
που φύτεφες έναν τζαιρόν τζι εν να μαράνουν τώρα.

Ό.π., σ. 101.

Η γη ένι το κράτημα, στην γην να κρατηθούμε
τζι ό,τι τζι αν λάχει να μας πουν, εμείς τούτο να πούμε·
πως σίλλια γρόννια να διαβούν, όσοι τζαιροί τζι αν πάσι
η Τζύπρου εν' για λλόου μας π' Ακάμαν ως Καρπάσι.

Ό.π., σ. 129.

Έβαλαν φως πον ήτουν φως να φέξει στην αυλήν σου
για να χασκιάσουν τ' όνομαν, να σβήσει η τιμή σου·
όμως εσου τ' άσιλα φως κρατείς το 'που το σέρι
τζαι δείγνεις τους για να θωρούν τζαι μέραν μεσομέρι.

Ό.π., σ. 154.

Άμαν ακούσεις, ποταμός, να ξέρεις ως πού φτάννει
τζι ήντα καλά τζι ήντα ζημιές στο πέρασμάν του κάμνει·
άμαν ακούσεις, έρωτας, ό,τι τζαι να σου πούσιν
τζαι δέκα να' ν' τ' αμμάδκια σου θαμπώνουν τζι εν θωρούσιν.

Ό.π., σ. 184.

Εν' μέσα στ' άθθισμα της γης οι λύπες που βλαστούσι
σαν να γυρεύκουν χρώματα πάνω τους να πκιαστούσι·
πας στην χαράν της αθασιάς τζιαμαί τζαι το μαράζι –
ένας καμός μερόνυχτα, που με ξαρκά με πνάζει.

Ό.π., σ. 18.